

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/8/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2210221300
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 02. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Dušan Čimo
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2013:2210221300.1

Rozhodnutie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu Mgr. Dušana Čima a sudcov JUDr. Jána Mihala a Mgr. Jozefa Mačeja v právnej veci žalobkyne: EOS KSI Slovensko, s. r. o., Bratislava, Údernícka 5, zast. splnomocnenkyňou: TOMÁŠ KUŠNÍR, s. r. o., Bratislava, Údernícka 5, proti žalovanej: M. P., nar. XX. P. XXXX, naposledy bytom N. O. - H., F. XXX/XX, t. č. na neznámom mieste, zast. opatrovníčkou: B. H., Okresný súd Dunajská Streda, o 404,16 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda z 28. septembra 2011 č. k. 4C/194/2011-82 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti vo veci samej, ako aj v časti o určení neprijateľnosti a neplatnosti zmluvnej podmienky **p o t v r d z u j e .**

V časti trov konania napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **m e n í** tak, že žalovanej nepriznáva náhradu trov prvostupňového konania.

Žalovanej nepriznáva náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Napádaným rozsudkom súd prvého stupňa I. žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni 75,09 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,5% ročne zo sumy 28,60 eur od 18. februára 2010 do zaplatenia, zo sumy 44,50 eur od 28. júna 2008 do zaplatenia a zo sumy 1,99 eur od 29. júla 2008 do zaplatenia, všetko do 15 dní; II. vo zvyšku zamietol žalobu, III. určil za neprijateľnú a preto neplatnú zmluvnú podmienku v Dodatku k zmluve o pripojení z 27. februára 2008 pod bodom 2.3 v časti: „záujemca, resp. účastník a poskytovateľ sa dohodli, že ak záujemca, resp. účastník poruší niektorú z povinností podľa tohto dodatku, záujemca, resp. účastník sa zaväzuje uhradiť zmluvnú pokutu vo výške 9.913,45 Sk (329,07 eur) a IV. rozhodol, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Takéto svoje rozhodnutie odôvodnil, pokiaľ šlo o vec samu, právne ust. § 53 ods. 1, ods. 4 písm. k/ a ods. 5 a § 517 ods. 2 O. z. (Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení) a § 153 ods. 4 O. s. p. (Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení); vecne potom záverom o existencii právneho vzťahu účastníčok (na základe zmluvy o pripojení č. 948970010 právnej predchodkyne žalobkyne Telefónica O2 Slovakia s.r.o. a žalovanej, ako aj zmluvy z 11. decembra / podľa súdu prvého stupňa nesprávne februára/ 2008 o postúpení pohľadávky právnu predchodkyňou žalobkyne na žalobkyňu) a záväzku žalovanej zaplatiť cenu dodaných služieb, čo ale neplatilo o zmluvnej pokute. Dojednanie o tejto (ako paušalizovanej náhrade škody) bolo treba považovať za neprijateľnú a neplatnú zmluvnú podmienku na ujmu spotrebiteľa, keď i odhliadnuc od nemožnosti spotrebiteľa ovplyvniť znenie štandardnej zmluvy je objektívne spôsobilé spotrebiteľa poškodiť, ak podstatou dojednania je rovnaká výška zmluvnej pokuty bez ohľadu na čas ostávajúci do konca doby viazanosti. Hoci potom v prejednávanej veci žalovaná porušila zmluvu už v prvom roku zmluvného vzťahu a obavy aj z jej poškodzovania by nemuseli byť namieste, súdna kontrola štandardných zmlúv (založená na absolútnej neplatnosti neprijateľných klauzúl) vylučuje možnosť ochrany spotrebiteľa v

jednom a nedostatok takejto ochrany v inom prípade a riešením by nebola len čiastočná neplatnosť zmluvnej pokuty (?) či nastavenie výšky pokuty plniacej význam pre dodávateľa a nepoškodzujúcej spotrebiteľa; dôvodil napokon okresný súd, ktorý rozhodnutie o trovách konania odôvodnil právne len paušálnym odkazom na § 142 ods. 2 O. s. p. a vecne iba čiastočným úspechom žalobkyne.

Proti tomuto rozsudku podala včas odvolanie len žalobkyňa a to výslovne iba čo do tzv. zvyškového zamietnutia žaloby (v časti zmluvnej pokuty) s primárnym návrhom na zmenu rozsudku v napadnutej časti tak, aby žalobe bolo vyhovené celkom (a priznaná jej tiež náhrada trov konania). Namietala predovšetkým predčasnosťou záveru súdu prvého stupňa o neprijateľnosti príslušnej zmluvnej podmienky, ktorá bola dojednaná vo forme predpokladanej zákonom (písomne) a žalovaná s ňou vyjadrila súhlas, takáto podmienka zodpovedala výhode poskytnutej žalovanej (prenechaniu jej mobilného telefónu v cene niekdajších 3.944 Sk iba za 1 Sk) a dohodnutá výška zmluvnej pokuty okrem doplatenia nadobúdacej ceny telefónu predstavuje i paušalizovanú náhradu škody, vzniknutej pôvodnej veriteľke nesplnením záväzku žalovanej zotrvať v zmluvnom vzťahu počas vymedzenej doby viazanosti; pričom napokon žalobkyňa nemala vedomosť (i pre nenariadenie pojednávania) ani o tom, že súd nepovažuje nárok za preukázaný dostatočne a neposkytol jej tiež možnosť v tomto smere produkovať ďalšie dôkazy.

Žalovaná odvolací návrh nepodala.

Odvolací súd prejednal podľa § 212 ods. 1 a ods. 2 písm. a/ O. s. p. vec v medziach odvolania žalobkyne, teda s preskúmaním správnosti rozhodnutia prakticky celým rozsudkom až na jeho čiastkový výrok vyhovujúci žalobe (pretože rozhodnutie o tzv. zvyškovom zamietnutí žaloby a ďalšie rozhodnutie o neprijateľnosti a neplatnosti zmluvnej podmienky, druhé z nich vydané súdom bez návrhu, mali charakter rozhodnutí na sebe vzájomne závislých; rozhodnutie o trovách konania bolo naopak závislým na výsledku konania ako celku, teda i na čo i len čiastočne napadnutom rozhodnutí vo veci samej a /do tretice/ posúdenie správnosti rozhodnutia vo veci samej aj v časti vyhovujúcej žalobe by mohla predmetom odvolacieho konania urobiť len v tomto smere nečinná žalovaná, kým žalobkyňa čo aj čiastočným vyhovením žalobe postavenie osoby subjektívne oprávnenej napadnúť odvolaním rozsudok aj v tejto časti stratila) a to podľa § 214 ods. 2 O. s. p. a contrario bez pojednávania (pretože tu síce šlo o vec samu, na druhej strane ale nebola tu potreba dopĺňania ani opakovania dokazovania a preto ani nemohlo mať význam, že súd prvého stupňa - navyše v súlade s úpravou z ust. § 115a ods. 2 O. s. p. - prejednal aj rozhodol vec majúcu charakter drobného sporu bez pojednávania, nešlo tu o konanie vo veci porušenia zásady rovnakého zaobchádzania a pojednávanie odvolacieho súdu si nevyžadoval ani žiaden dôležitý verejný záujem), pričom dospel k záveru, že rozsudok v odvolaní dotknutých častiach vo veci samej treba považovať za správny.

Predovšetkým totiž odvolací súd nemal (napriek opačnému názoru odvolateľky) dôvod nesúhlasiť s argumentáciou použitou súdom prvého stupňa na podporu ním zvoleného spôsobu rozhodnutia (tak ako táto - rozumej argumentácia - vyplýva z odôvodnenia napádaného rozsudku). U dôvodov predostretých okresným súdom dostatočne jasne a i objektívne presvedčivo (samozrejme bez ambície presvedčiť kohokoľvek, najmä nie niekoho s celkom jednoznačným záujmom na inom výsledku konania) by tak zásadne postačovalo i len konštatovať ich správnosť a odvolať sa na ne (prvá časť ust. § 219 ods. 2 O. s. p.), odvolací súd však aj v tejto konkrétnej veci musí urobiť zadosť tiež povinnosti vypořiadat' sa i s tzv. odvolacími námietkami a preto, ale aj pre celkovú úplnosť nad rámec už uvedeného súdom prvého stupňa dopĺňa (§ 219 ods. 2 O. s. p. in fine) nasledovné :

Vo vzťahu k procesnej stránke veci jednak platí, že tuzemské civilné procesné právo už pred začatím konania v tejto konkrétnej veci opustilo zásadu povinného prejednávania všetkých vecí na pojednávaní a takto nastúpený trend i v neskoršom čase zvlášť u drobných sporov utužovalo; najmä sa ale javí potrebné zopakovať to, čo súd prvého stupňa naznačil a čo už tunajší súd v minulosti uzavrel v inej veci, vedenej ním pod sp. zn. 10Co/362/2010 (inak vo veci súdu prvého stupňa jeho sp. zn. 8C/40/2010), teda že z úpravy ustanoveniami § 153 ods. 3 a 4 O. s. p. už k času rozhodovania napádaným rozsudkom súdu prvého stupňa a i k času rozhodovania odvolacieho súdu týmto jeho (práve odôvodňovaným) rozsudkom vyplýva, že už skôr existujúca možnosť súdu v rozsudku, týkajúcom sa sporu zo spotrebiteľskej zmluvy

aj bez návrhu vysloviť, že určitá podmienka používaná v spotrebiteľských zmluvách dodávateľom je neprijateľná (podľa odseku 3 účinného už od 15. októbra 2008) bola nahradená povinnosťou vydať takéto rozhodnutie vtedy, ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve alebo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky a súčasne nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky alebo mu na základe takejto podmienky súd uložil povinnosť vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadostučinenie (odsek 4 účinný od 1. marca 2010).

Takáto úprava je procesným ekvivalentom obdobnej úpravy nachádzajúcej sa od 1. marca 2010 v ustanovení § 53a O. z. (teda v tzv. hmotnom práve), pričom jej špecifikom je, že na jej základe súd i v tzv. sporovom konaní (zásadne ovládanom dispozičným princípom), hoc aj len v takom, kde má základná požiadavka žalobcu pôvod v spotrebiteľskej zmluve, môže dotvoriť jeho predmet (konania) tým, že aj bez výslovného návrhu niektorého účastníka konania (vyjadreného buď v žalobe alebo vzájomnej žalobe) určí neplatnosť zmluvnej podmienky s poukazom na jej neprijateľnosť. Nie je rozhodné, či žalobu v takejto veci podal dodávateľ, spotrebiteľ alebo príslušné združenie, ale len to, že výsledky vykonaného dokazovania smerujú k rozhodnutiu v neprospech dodávateľa alebo naopak v prospech spotrebiteľa preto, že niektorá podmienka alebo aj viaceré takéto podmienky v spotrebiteľskej zmluve sú neprijateľné. Takéto určenie (neprijateľnosti a neplatnosti) je tu potom zjavne pre spotrebiteľa za účelom jeho zvýšenej ochrany zaručovanej i na nadnárodnej úrovni (ustanovením povinnosti na porušenie noriem spotrebiteľského práva reagovať aj bez výslovného návrhu spotrebiteľa) a tiež v smere eliminovania rizika výskytu neprijateľných podmienok (v tejto súv. por. najmä tzv. hmotnoprávnu povinnosť dodávateľa sa zdržať používania podmienky určenej za neprijateľnú i vo vzťahoch s ostatnými spotrebiteľmi podľa § 53a ods. 1 O. z.), na druhej strane však i na ochranu dodávateľa takýmto určením dotknutého (ako ustanovením možnosti brojiť aj proti samostatnému výroku o určení neprijateľnosti a neplatnosti podmienky, ktorý by tu nebyť úpravy z ust. § 153 ods. 4 O. s. p. byť nemusel, tak i ustanovením prípustnosti dovolania v takýchto prípadoch a umožnením tak osobe rozhodnutím dotknutej toto napadnúť i za pomoci mimoriadneho opravného prostriedku).

Ak potom i v tejto konkrétnej (tu odôvodňovanej) veci musia platiť závery z vyššie zmienenej skôr prejednávanej a tiež rozhodnutej inej veci, zopakovať je namieste (v tomto prípade už hmotnoprávne), že vo vzťahu k určeniu dojednania o zmluvnej pokute za neprijateľnú zmluvnú podmienku neplatí to, čo u úrokov z omeškania, čiže nie je tu obdoba žiadnej obraznej „záchranej brzdy“ v podobe nástupu zákonných úrokov z omeškania (pre prípad výpadku tých dojednaných zmluvne, avšak pri uplatnení noriem spotrebiteľského práva neprijateľne). Logickým dôsledkom toho (i pre odlišnosti v charaktere ochrany normami spotrebiteľského práva - oproti úprave z noriem občianskeho práva vo všeobecnosti) musí byť, že dojednanie o zmluvnej pokute môže z pohľadu prijateľnosti (a platnosti) podmienky buď obstať alebo naopak padnúť len ako celok (i so všetkými rizikami z toho pre strany zmluvného vzťahu plynúcimi, opäť na rozdiel od bežnej úpravy zmluvných pokút v ust. § 544 - 545 O. z. a práva súdu ich výšku znížiť podľa § 545a O. z.).

Ak síce súhlasiť treba so súdom prvého stupňa i so žalobkyňou, že slovenský právny poriadok neustanovuje (na rozdiel od výšky úrokov z omeškania) pre výšku zmluvných pokút žiaden strop (obmedzenie) a principiálne by šlo akceptovať i obhajobu konkrétnej výšky zmluvnej pokuty v prejednávanej veci záujmom operátora mobilnej telekomunikačnej siete na doplatení zľavy z ceny telefónu, poskytnutej v očakávaní riadneho plnenia si povinností zo strany zákazníka (ak sa príslušné očakávanie nenaplní) a na zaplatení paušalizovanej náhrady škody za rovnako očakávaný (avšak počinaním zákazníka zmarený) stav nárastu majetku operátora o platby za služby počas doby viazanosti; prijať už nešlo (a to predovšetkým pre argumenty ponúknuté už súdom prvého stupňa) konkrétnu podobu dojednania o tzv. pevnej zmluvnej pokute (nezohľadňujúcej najmä faktor dĺžky zotrvania spotrebiteľa pri riadnom plnení povinností, vyplývajúcich mu zo zmluvy).

Práve toto (nezakotvenie - v zmluvnom dojednaní, o ktoré tu ide - takého spôsobu určenia výšky zmluvnej pokuty, ktorý by bol schopný vyhodnocovať aj pomer dĺžky času „stráveného“ riadnym plnením si zmluvných povinností spotrebiteľom a dĺžky času, v ktorom to takto naopak nebolo) i v spojitosti s nutnosťou dodávateľa (veriteľa) sa v spotrebiteľských vzťahoch takpovediac „trafiť“ (aby dojednanie ešte

šlo považovať za prijateľné a preto tiež za platné) potom v prejednávanej veci aj podľa názoru tunajšieho odvolacieho súdu musí mať za následok 1. záver o neprijateľnosti a neplatnosti zmluvnej podmienky a 2. nemožnosť vyhovieť žalobe v časti opretej o takúto podmienku (s nemožnosťou zmeny na tomto ničoho akýmkoľvek dôkazom vrátane tých naznačovaných odvolaními).

Odvolací súd riadiaci sa týmito úvahami a osvojujúci si aj dôvody súdu prvého stupňa vo veci (s výnimkou úvah o prípadnej čiastočnej neplatnosti dojednania o zmluvnej pokute a o možnosti moderácie výšky zmluvnej pokuty aj v spotrebiteľských vzťahoch) preto rozsudok súdu prvého stupňa v oboch odvolaními dotknutých čiastkových výrokoch vo veci samej podľa § 219 ods. 1 a 2 O. s. p. potvrdil.

To ale nebolo možným (a to v dôsledku istého uľahčenia si práce súdom prvého stupňa) v časti trov konania. Tu najmä pre nedostatok i citácie a výkladu už okresným súdom iba spomenutého ust. § 142 ods. 2 O. s. p. došlo k evidentnému prehliadnutiu alebo aj úmyselnému zastretiu skutočnosti, že takéto ustanovenie obsahuje až dve alternatívy postupu a to 1. pomerné rozdelenie náhrady a 2. vyslovenie, že žiadny z účastníkov nemá na náhradu trov konania právo. Druhá z alternatív (použitá aj v napádanom rozsudku) pritom prichádza do úvahy len pri praktickom vyrovnaní úspechu tej - ktorej strany sporu s jej neúspechom (resp. s úspechom protistrany v spore) alebo pri len nepatrnom presahu úspechu jedného účastníka nad úspechom jeho procesného súpera, o taký prípad ale v tejto veci nešlo.

Žalobkyňa totiž zaznamenala v konaní výrazne menšinový úspech, keď pre tieto účely bolo postačujúcim porovnanie prisúdených a neprisúdených súm na iných položkách než na príslušenstve (teda na tzv. istine a zmluvnej pokute) a tu žalobkyňa uspela len čo do 75,09 zo 404,16 eur (iba 18,58%) a žalovaná naopak vo zvyšku (ostatných 81,42%).

V tejto časti preto náhradu šlo nepriznať len účastníkovi s prevažným procesným úspechom, ktorý zároveň nebol len nepatrne vyšším než jeho neúspech, takým účastníkom bola len žalovaná a preto odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v časti trov konania zmenil podľa § 220 O. s. p. zmenil spôsobom uvedeným v druhej vete výroku tohto svojho rozsudku.

Pri takomto výsledku odvolacieho konania v ňom bola plne úspešnou žalovaná a bola to tak ona, komu vzniklo právo na náhradu trov (podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O. s. p.). Žalovaná však nepodala návrh na priznanie jej náhrady (§ 151 ods. 1 O. s. p.) a túto ani (pre prípad vzniku trov, zo spisu sa však nepodávajúcích) v zákonom ustanovenej lehote (troch pracovných dní) nevyčíslila, preto odvolací súd tu žalovanej náhradu nepriznal.

K prijatiu tohto rozsudku došlo pomerom hlasov 3 : 0, čiže jednomyseľne (§ 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Tento rozsudok nemožno napadnúť odvolaním.